

61. joon. Lahas-keskhoov Oa uul nr. 2. Taga: viilkatusega lampsiruk.

Cours-types de la ville-même: cour intérieure.

Sulguse planigramme võrreldes näeme, et sellal kui Tartus on rõhtsulguse kõik astmed olemas, esinevad püstsulgusel vaid esimesed neli vahemikku; neistki laiaulatuslikumalt vaid esimesed kaks. Siiski erinevad linna iseosad — linnakese, linnakehis ja linna-äärise — üksteisest tunduvalt (vt. 63., 64. ja 65. joon.).

Arvestades uuli- ning sarasulgusi ja krundi- ning õuesüsteemi, s. o. sarastuselementide rühmitust ja suhtlemist teestikuga, on linnaulatusel enam-vähem selgejoonelisel eraldatavad järgmised alad:

- 1) Linnasüdamel servmiste kruntide sulgouede lahassarad ja lamm- ning haudmikuulid;
- 2) Linnasüdamet ümbritseva katkelise puisisõõri hajusalt hoonestatud avasarad ja vallasteed;
- 3) Linnasiirde servmiste ja otsmiste kruntide sulgouede sulg- ja sulgjad sarad ning vallas- ja nõvauulid.
- 4) Linnakehise (taga-, vahe- ja keskhoovidega) otsmiste kruntide sulgjad sarad ning nõvauulid, milledest selgeimalt erinevad
  - 4a) Kaarlilinna otsmiste kruntide sulg- ja lahassarad ning nõvauulid.
- 5) Linna-äärise (taga-, poolring- ja ringhoovidega) avaouede avajad ja avasarad ning vallasuulid, millede tüübilisemaiks esindajaiks on
  - 5a) Taga-Karlova kesksete ja nurksete kruntide avasarad ja vallasuulid.

IV. Linna loomulikud maastikuosised.

Oleme eespool tähtelnud neid ilmen-dajaid, mis linna maastikupildis esinevad alaliste teguritena. See vaatlus on näidanud, et nii kui linna ümbritsev lähistagamaa oma iseosis tunduvalt erineb — Jõetaguse, Põlvamaa, Peipsimaa, Vooremaa ja Ugala (190), samuti osutab võrdlemata väike maalapp, millel Põlvamaa osamaastik Tartu seisab, tublisti lahkuminevaid jooni. Nii erinesid linna iseosad pinnamoelt, veevormelt, taimestikult resp. aiastuselt ja ei leidunud ühtegi

62. joon. Eeshoov (nurgahoov).
Cours-types de la ville-même: avant-cour.
Kõrge viilkatusega ja nurgataanuga lamp-ruudik Botaanika uuli ääres.

$<20^{\circ}$ — (kui $l_a = 1$,
siis $h_{max} \cong \frac{1}{3}$) —
vallas-uul,
 $20^{\circ}-35^{\circ}$ — (kui $l_a = 1$,
siis $h_{max} \cong \frac{2}{3}$) —
nõva-uul,
 $35^{\circ}-40^{\circ}$ — (kui $l_a^v = 1$,
siis $h_{max} \cong \frac{3}{3} = 1$)
— lamm-uul,
 $45^{\circ}-60^{\circ}$ — (kui $l_a = 1$,
siis $h_{max} \cong \frac{5}{3}$) —
haudmik-uul,
 $>60^{\circ}$ — lõhk-uul,
nagu see tegelikult ongi
sündinud ja vastaval plani-
grammil (vt. püstsulguse
planigramm, XX lisa) esi-
tatud.